

У НОВОМ САДУ У УТОРАК, 15. ЈАНУАРА 1902.

ГОД. XXVII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 9

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Извлачи за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 80 д. а на страну 1. кр. 20 д. месечно. —

„ПУСТИЊАКОВО ЗВОНО“.

Дружина нашег народног позоришта спремила се да прикаже комичну оперу у три чина с.написом „Пустињаково звено“. Прва представа биће сад у четвртак, па по што то прекрасно дело нема никаквих ванредних тешкоћа, које не би могли свладати наши глумци, и по што су сви своје партије савесно проучили, можемо се надати, да ће „Пустињаково звено“ и код српске публике наћи на исти одзив, на какав је напшло у целом образованом свету.

Компониста „Пустињакова звона“, Француз Louis Aimé Maillart (рођен 24. марта 1817. у Монпељеру, умрло 26. маја 1871. у Мулену) написао је више опера, од којих ни једна није прошла без успеха, но једино се „Пустињаково звено“ одржало до данас и у Француској и ван ње. Оригинални је наслов „Les dragons de Villars“, но у немачкој је преради промењен те се дело зове „Das Glöckchen des Eremiten“ и нема иоле боље немачке позорнице, на којој није стално на репертоару. И Мађари, не само у Будимпешти у краљевској опери, где је баш прекјуче као Ружа дебитовала млада певачица Илонка Сојерова, него и путничка друштва у провинцији, приказују ту оперу под насловом „A gemitte csengetyűje“ или „Villars dragonyosai“ а и Хрвати је у Загребу гледају врло радо.

„Пустињаково звено“ давало се први пут у Паризу у Théâtre Lyrique године 1856. и од то доба — као што вели велики немачки естетичар и музички критичар Ханзлик — наставља свој умилни звон по свим европским позорницама. Но тај свој успех има „Пустињаково звено“ да захвали не само дивној својој музici, него и занимљивом тексту. Радња се збива на

селу, час је весела, час тужна, а историјска јој је подлога, како драгонци маршала Вилара под Лујем XIV. гоне протестантске камисарде. Радња се живо креће напред, дијалог је хитар а ситуације су пуне ефекта и нису, што по реч, на силу божију довучене. Ликови су оправдани свеже и индивидуално. Ту је пре свега спрота сељанка Ружа, право чедо природе, најпре необуздано, од свију презрено па с тога огорчено девојче са села, а за тим честита душа са пуно осећаја и топлине. Њу ће приказивати Д. Спасићка. Ту је онда верни и поштен Силвен, кога приказује Марковић, и његова противност: одрешити женарош Белами, кога ће приказати Добриновић. Ту је најпосле закупник Тибо, путонога сељак — приказиваће га Бакаловић — и његова колико ветрењаста толико доброћудна жена Жоржета, коју ће давати Д. Матејићка.

Осим прекрасне увертире, која је прокана најглавнијим мотивима саме опере, правог бисера музичке лепоте, одиста су дивни и угодно се ува доимају још и ови бројеви: у првом чину Жоржетина провансалска песма са припевом женскога збора, кор драгонаца и Беламијева војничка аријета, Ружина ћаволаста антреарија, Силвена колико једноставна толико лепа романца, дујет Руже и Беламија, Жоржетини куплети и шарени весели финале тога чина, у другом чину: Силвенов пасторале, дујет Руже и Силвена — по Ханзлику како с музичке тако и с драмске стране најугледнији комад у „Пустињакову звону“ — терцет Руже, Жоржете и Беламија и молитва бегунаца; у трећем чину сељачки мешовити лик, Беламијева винска

песма. Ружина арија и најпосле велики ансамбл.

Кога уме да занесе и одушеви лепа свирка и песма, тај ће зацело сваки похи-

тати у четвртак 17. јануара о. г. у Дунђерсково позориште да ужива у неодољивим мелодијама „Пустинјакова звона“.

И И С Т И Х И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Пучина“. Драма у 4 чина, написао Бранислав Ђ. Нушић.)

Да је Бранислав Ђ. Нушић јак драмски таленат, то је он доказао свим својим досадашњим драмским производима, који су свагдје, где су били приказивани, постигли најленији успех. Већ зато је публика похрлила дне 12. (25.) јануара у српско народно позориште у Новом Саду, да види премијеру његове најновије драме „Пучина“ на нашој позорници. Било је по-знато, да је та драма била неколико пута узастопце приказивана у Београду и с најлепшим успехом, и да ју је писац према прикази на позорницама и према добронамерним неким опаскама критике дотерао. На нашој позорници постигла је управо сјајан успех. Публика је дупком напунила кућу, те је и писцу и глумцима одушевљено повлађивала. Суза пуне очи у гостопођа и господе, што их изазиваше неки призори, нарочито потресни четврти чин, најбољи су доказ драмске снаге те најновије Нушићеве драме из београдскога живота, у који је он тако оштроумно проникнуо, као мало ко до сада. Поједини типови тако су реалистички верно и у свим ниансама доследно и вештачки израђени, те је илузија била савршена. Као да се пред нама живи лица из истинскога живота крећу, говоре и раде; као да смо их већ, негде управо такове видели у животу, у реалном свету. Ни фотограф не би могао верније насликati њушкано и спадало Станковића (г. Динић). Ни кинематографом не би било могуће боље фиксирати рефлексе на вести о агонији мале Олгице и на сва лица у четвртом чину. То је тако веरан израз живота, те га није могуће боље ни замислити.

Баш та природност, реалистичка појединих призора и јест оно, чиме та драма неодољиво

делује. То је у правом смислу речи модерна драма, где све стоји до уметности и знања психологије, изнашања живота душе на позорници. Нека се испусти оно неколико места, где глумац према узусу старе технике говори полугласно, окренут према публици, да га тобоже не чује особа на позорници, с којом говори, — пак ће се та драма и у техничком погледу моћи сматрати узорном модерном драмом, тако је модерна и по сијету, миљеу и проведби.

Да у њој има неких призора, који дозивају у памет сличне призоре из неких већ познатих модерних драма светске литературе, то је зато, што драмске компликације у истом миљеу савременога живота на континенту и морају бити сличне, те све зависи од вештине филога психолошког инансирања, по којему се и познаје и пресуђује оригиналност његовог таленат савременог писца, а и критичара, који то умије наћи и истакнути. Ни онај критичар „Пучине“ у једној београдској смотри, који се усилио, да пронађе сличност међу неким типовима и призорима те драме и типовима и призорима неких познатих немачких и француских драма, не може порећи, да су управо марканте црте лица Нушићеве драме сасвим његов оригиналитет и да до краја с највећим занимањем пратимо цели развој радње, заплет и расплет, како се прати само оригинално замишљена и обраћена драма.

Доиста, нико не може порећи, да је онај тако невидице систематски приправљани и изненада тако снажно изнесени преокрет у четвртом чину, тако јединствено оригиналан, те његов дојам неодољиво потреса душу и оних гледалаца, који су гледали већ стотинама драма модерних драмских писаца. Психолошки *nexus causalis*, који веже сва четири чина,

управо је сјајно проведен, мотивисан и грађујиран.

У првом чину симпатична, ако и дакомислена и амбициозна Јованка (гђа Марковићка), још ни сама не зна, што ли за право значи и камо ће је довести њезин грешни одношав са министром. Али већ на крају првог чина почиње њу и мужа јој Владимира (г. Спасић) морити кобна слутња грозоте, што их чека, кад им се отворе очи и када се укаже гРЕХ у својј својој грозоти.

У другом чину ето већ признања женина и мужева очаја. У трећем чину ето покушаја мужева, да спаси барем срећу детета. У четвртом ето агоније и смрти болесна детета, последње наде у душама покажне жене и невиног мужа.

Симболика те очајности бедника, који, пливајући морем безнађа, не види нигде обале, да на њој нађе одмора и покојишта, ни ичега на пучини, о што би се бедан прихватио, врло је лепо и згодно изречена у наслову драме „Пучина“. И тај наслов је обележје модерности, психолошког карактера модерне драме.

Могло би се питати, како то, да Владимир прима у кућу министра, када је већ дознао за његов одношав према Јованци. Али не треба заборавити, да је писац већ у експозицији описао Владимира као поштењака али и слабића. Истпна, он показује велику снагу воље, док стапаје под истим кровом са женом, па ипак ју и не гледа; али не заборавимо, да је на крају четвртог чина, пред онај страшни обрат, био већ умекашан и вољан све опростити. Да-кле остао је слабић, те га остављамо на крају сатрвена и очајна.

Сам приказ бијаше такав, да смо уверени, да је писац, који је сам присуствовао представи, био задовољан. Та натецале су се у приказивању прве наше снаге: г. Добриновић, гђа Марковићка, г. Спасић, г. Динић, г. Васиљевић, г. Николић, гђа Тодосићка и други, а шта то значи, не треба тек с много речи нашој публици тумачити.

Нарочито пам је похвалити гђу Марковићку и г. Спасића, који су своје главне улоге с толико верности и топлине приказали, да управо честитати морамо.

Ј. Хр.

СИТНИЦЕ.

(Ко има веће право?) На неком концерту седео је, по несрећи својој, старији господин иза младе госпође, која је на глави имала модерни високи шешир с великим накитом од перја. Тај шешир заклањао је старцу видик на позорницу. У свом једу и очајању рече он госпођи: „Опростите, госпођо, ја сам платио за своје место 2 форнита, па је разумљиво, да бих желео нешто видети овде на концерту; али Ваш шешир...“. У то га прекиде госпођа речима: „Али мој шешир стоји 30 форнита. Разумљиво је дакле, да сам рада, да га свет види!“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа)

У уторак, 15. (28.) јануара: „Стари бака и његов син хусар“. Позоришна игра у 3 чина, с певањем, написао Ј. Сигети, за српску позорницу прерадио Јован Ђорђевић. (Представа за ћаке и децу с обављеним ценама у 2 сата после подне).

У четвртак, 17. (30.) јануара први пут: „Пустињаково звоно“. Комична опера у 3 чина, написали Локроа и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Мајарта. (Улазнице за ову представу могу се од данас у најред добити обдан у књижарници браће М. Поповића. Умољавају се поштовани претплатници, да изволе до среде, 16. (29.) јануара до подне у књижарници браће М. Поповића изјавити, да ли желе своју ложу или своја места и за ову представу задржати).

У суботу, 19. јануара (1. фебруара): „Шоља теја“. Шаљива игра у 1 чину, написао Нитер, превео Г. Гершић. — За тим: „Доктор Робин“. Шаљива игра у 1 чину, превео Јован Ђорђевић. — Између чинова Концерат г. Урош Јуришића, оперског певача, с овим програмом: 1. Арија из „Женидбе Милоша Обилића“ од П. Јоксимовића; — 2. „На гондоли“, од Ивана Зајца; — пева г. Урош Јуришић; — 3. Дујет из Флотовљеве „Марте“; — 4. „Зулејка и Хатем“, дујет од Менделсона, — певају г. Спасићка и г. Урош Јуришић; — 5. Каватина из опере „Фауста“, од Гунода, пева г. Урош Јуришић.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

48. Представа.

У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ.

Ван претплате.

Представа за ћаке и децу с обаљеним ценама.

У Новом Саду, у уторак 15. (28.) јануара 1902:

СТАРИ БАКА И ЊЕГОВ СИН ХУСАР.

Позоришна игра у 3 чина, с певањем и играњем, написао Ј. Сагети, за српску позорницу пре-
радио Јован Ђорђевић. — Редитељ: Спасић.

ОСОБЕ:

Првенко, крчмар	— — —	Николић.	Хусарски каплар	— — —	Матејић.
Милка његова деша	— — —	М. Радошевићева.	Стевица, чобанче	— — —	Л. Бакаловић.
Никица	— — —	Добриновић.	Први	— — —	Душановић.
Чича Мија, ислужени бака	— — —	Лукић.	Други сељак	— — —	Слуга.
Лацко, његов син	— — —	Стојановић.	Трећи	— — —	Ботић.
Букало, певац	— — —	Виловац.	Прва	— — —	М. Тодосићка.
Ленка, кћи му	— — —	Д. Матејићка.	Друга жена	— — —	К. Виловчевица.
Хусарски стражмештар	— — —	Стефановић.			

Збива се: први и други чин у башти и у гостионици крчмара Првенка; трећи чин: у шуми
крај села и у соби код крчмара Првенка.

у четвртак, 17. (30.) јануара први пут: „Пустињаково звоно“. Комична опера у 3
чина, написали Локроа и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Маљарта.
(Улазнице за ову представу могу се од данас у напред добити обдан у књижарници браће
М. Поповића. Умољавају се поштовани претплатници, да изволе до среде, 16. (29.) јануара
до подне у књижарници браће М. Поповића изјавити, да ли жеље своју ложу или своја места и
за ову представу задржати).

Улазне цене: Ложа: 6 круна. — Родитељи дечји и одраслији уз децу: 80 потура. — Тапи
и деца: 20 потура.

Болује: Ј. Тодосић.

Почетак у 2 сата после подне.